

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

Iphondo leMpuma Kapa: Isebe leMfundo
Provinsie van die Oos Kaap: Departement van Onderwys
Porafensie Ya Kapa Botjhabela: Lefapha la Thuto

NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT

GRAAD 11

NOVEMBER 2024

BESIGHEIDSTUDIES V2

PUNTE: 150

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 8 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees die volgende instruksies aandagtig deur voordat die vrae beantwoord word.

- Hierdie vraestel bestaan uit DRIE afdelings en dek TWEE van die hoofonderwerpe.

AFDELING A: VERPLIGTEND

AFDELING B: Bestaan uit DRIE vrae.

Beantwoord enige TWEE van die drie vrae in hierdie afdeling.

AFDELING C: Bestaan uit TWEE vrae.

Beantwoord enige EEN van die twee vrae in hierdie afdeling.

- Lees die instruksies vir elke vraag aandagtig deur en neem deeglik kennis van wat vereis word.

Let wel dat SLEGS die antwoorde op die eerste TWEE vrae gekies in AFDELING B en die antwoorde op die EERSTE vraag gekies in AFDELING C nagesien sal word.

- Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is. GEEN punte sal toegeken word vir antwoorde wat verkeerd genommer is NIE.
- Behalwe waar ander instruksies gegee word, moet antwoorde in volsinne wees.
- Gebruik die puntetoekenning en aard van elke vraag om die lengte en diepte van 'n antwoord te bepaal.
- Gebruik die tabel hieronder as 'n gids vir punte- en tydstoekenning wanneer elke vraag beantwoord word.

AFDELING	VRAAG	PUNTE	TYD (minute)
A: Objektiewe tipe vrae VERPLIGTEND	1	30	20
B: DRIE direkte/indirekte tipe vrae KEUSE: Beantwoord enige TWEE.	2	40	70
	3	40	
	4	40	
C: TWEE opsteltipe vrae KEUSE: Beantwoord enige EEN.	5	40	30
	6	40	
TOTAAL		150	120

- Begin die antwoord op ELKE vraag op 'n nuwe bladsy, byvoorbeeld VRAAG 1 – nuwe bladsy, VRAAG 2 – nuwe bladsy.
- Jy mag 'n nieprogrammeerbare sakrekenaar gebruik.
- Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A (VERPLIGTEND)**VRAAG 1**

1.1 Verskeie opsies word as moontlike antwoorde vir die volgende vrae gegee. Kies die antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.5) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld 1.1.6 D.

1.1.1 'n Maatskappy waarin die direkteure gesamentlik en afsonderlik aanspreeklik is vir al die skulde en laste van die besigheid:

- A Privaatmaatskappy
- B Publieke maatskappy
- C Staatsbeheerde maatskappy
- D Maatskappy met persoonlike aanspreeklikheid

1.1.2 Vusi het die reg om die naam en handelsmerk van VS Kosse te gebruik aan Tony verkoop, in ruil vir 'n tantieme fooi. Vusi staan as die ... bekend.

- A franchisegewer
- B franchisenemer
- C verhuurder
- D huurder

1.1.3 'n Besigheid wat tydelike werknemers aanstel of onafhanklike kontrakteurs gebruik, dink aan ... as 'n faktor wat oorweeg moet word voordat 'n besigheid begin word.

- A die kultuur van die organisasie
- B besigheidsgroei
- C kostebesparing
- D kliëntediens

1.1.4 Zonke Konstruksie gebruik ... wanneer alternatiewe oplossings gegenereer en geëvalueer word in reaksie op probleme.

- A probleemoplossing
- B kragveldontleding
- C Delphi-tegniek
- D roetine denke

1.1.5 Die manier waarop die liggaam reageer op situasies wat 'n persoon moeilik vind om te beheer, staan as ... bekend.

- A krisis
- B stres
- C verandering
- D konflik

(5 x 2) (10)

- 1.2 Voltooi die volgende stellings deur die woord(e) in die lys hieronder te gebruik. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (1.2.1 tot 1.2.5) in die ANTWOORDEBOEK neer.

normfase; passie; griewe; prestasiefase; vennootskap; inligtingstukke; konflik; beslote korporasie; plakkate; deursettingsvermoë

- 1.2.1 'n ... het nie 'n regs persoon nie en het dus geen kontinuïteit nie.
- 1.2.2 Dlamini het ... as 'n entrepreneurseienskap getoon toe sy nie moet opgegee het nie, ten spyte van die uitdagings wat sy in haar besigheid in die gesig gestaar het.
- 1.2.3 Nico het ... as 'n tipe visuele hulpmiddel na sy aanbieding aan die gehoor verskaf om hulle aan die sleutelpunte te herinner.
- 1.2.4 'n Onenigheid tussen twee partye staan as ... bekend.
- 1.2.5 Tydens die ... as 'n stadium van spanontwikkeling, kom spanlede tot 'n ooreenkoms en bereik hulle 'n konsensus. (10)

- 1.3 Kies 'n beskrywing uit KOLOM B wat by 'n term in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–J) langs die vraagnommers (1.3.1 tot 1.3.5) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld 1.3.6 K.

KOLOM A	KOLOM B
1.3.1 Verbale aanbieding	A belastingopgawes betyds ingedien en maak gereelde belastingbetalings
1.3.2 Ekwiteitskapitaal	B voldoen aan die Suid-Afrikaanse Buro vir Standaarde
1.3.3 Nie-konvensionele oplossings	C belastingbetalings word aangepas om hoë belastingbetalings te vermy
1.3.4 Globalisering	D geld en bates van die eienaars wat in 'n besigheid belê is
1.3.5 Goeie besluit	E inligting wat deur middel van gedrukte materiaal gekommunikeer word
	F daar is uiteenlopende oplossings vir 'n probleem
	G geld wat deur die regering beskikbaar gestel word vir klein ontwikkelende besighede
	H inligting wat deur middel van 'n mondelinge aanbieding gekommunikeer word
	I daar is net een oplossing vir 'n probleem
	J voldoen aan internasionale standaarde van gehalte

(5 x 2) (10)

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B

Beantwoord ENIGE TWEE vrae in hierdie afdeling.

LET WEL: Dui die VRAAGNOMMER van elke vraag wat jy kies, duidelik aan. Die antwoord op ELKE vraag moet boaan 'n nuwe bladsy begin, bv. VRAAG 2 op 'n NUWE bladsy, VRAAG 3 op 'n NUWE bladsy.

VRAAG 2: BESIGHEIDSGELEENTHEDE

- 2.1 Noem enige VIER sleutelsuksesfaktore in 'n besigheid. (4)
- 2.2 Beskryf kortliks die aspekte wat oorweeg moet word wanneer 'n besigheid begin word. (6)
- 2.3 Identifiseer die tipes visuele hulpmiddels wat Thandi tydens sy aanbieding in ELKE stelling hieronder gebruik het:
- 2.3.1 Hy het kolomme en rye gebruik om die verskillende opsies wat vir beleggers beskikbaar is te vergelyk. (2)
- 2.3.2 Hy het die verband tussen twee veranderlikes oor 'n tydperk aangetoon. (2)
- 2.4 Verduidelik die prosedure vir die stigting van maatskappye. (6)
- 2.5 Lees die scenario hieronder en beantwoord die vraag wat volg.

EGTE BEHUISING (EB)

Egte Behuising besit eiendomme regoor die land. Hulle laat besighede toe om 'n ooreenkoms aan te gaan en 'n maandelikse betaling vir die gebruik van hierdie eiendomme te maak. EB bied ook inligtingstegnologiesdienste aan hierdie besighede om hulle in staat te stel om op belangrike sakeaktiwiteite te fokus.

Identifiseer TWEE maniere van verkryging van besighede wat EB gebruik het. Motiveer jou antwoord deur uit die scenario hierbo aan te haal.

Gebruik die tabel hieronder as 'n RIGLYN om VRAAG 2.5 te beantwoord.

VERKRYGINGS VAN BESIGHEDE	MOTIVERINGS
1.	
2.	

(6)

- 2.6 Bespreek die volgende voordele van die stigting van 'n maatskappy teenoor ander ondernemingsvorme:
- 2.6.1 Wetlike status en aanspreeklikheid (4)
- 2.6.2 Eienaarskap en bestuur (4)
- 2.7 Stel redes voor waarom entrepreneurs mag besluit om 'n bestaande besigheid te koop. (6)

[40]

VRAAG 3: BESIGHEIDSROLLE

- 3.1 Noem enige VIER interne oorsake van verandering. (4)
- 3.2 Beskryf kortliks die belangrikheid van stresbestuur in die werkplek. (6)
- 3.3 Lees die scenario hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

ASSOP VERVAARDIGER (AV)

Assop Vervaardiger spesialiseer in die vervaardiging van elektriese motors en pas die beginsels van professionalisme en etiek toe. Hulle fokus daarop om hulpbronne verantwoordelik te gebruik om te verseker dat daar na die omgewing omgesien word. AV beoefen ook sosiale verantwoordelikheid deur terug te gee aan arm gemeenskappe. Die bestuur van AV is ook bewus van die verskille tussen professionalisme en etiek.

- 3.3.1 Haal TWEE beginsels van professionalisme en etiek aan wat AV in die scenario hierbo openbaar. (2)
- 3.3.2 Verduidelik die verskil tussen *professionalisme* en *etiek*. (4)
- 3.4 Bespreek die funksies van werkplekforums. (6)
- 3.5 Lees die scenario hieronder en beantwoord die vraag wat volg.

OOSTELIKE HOTEL (OH)

Oostelike Hotel is aan moeilike ekonomiese toestande blootgestel en moet dus groot veranderinge hanteer. Hulle het die aantal werknemers by die hotel verminder om hul kostes te verlaag. OH bied ook gelyke geleenthede aan mense uit voorheen benadeelde groepe as 'n wetlike bepaling.

Identifiseer TWEE groot veranderinge wat mense en besighede moet hanteer in die scenario hierbo. Motiveer jou antwoord deur uit die scenario hierbo aan te haal.

Gebruik die tabel hieronder as 'n RIGLYN om VRAAG 3.5 te beantwoord.

GROOT VERANDERINGE WAT MENSE EN BESIGHEDE MOET HANTEER	MOTIVERINGS
1.	
2.	

- 3.6 Bespreek die belangrikheid van spanwerk. (6)
- 3.7 Beveel maniere aan waarop professionele, verantwoordelike, etiese en effektiewe besigheidspraktyke uitgevoer behoort te word. (6)

[40]

VRAAG 4: DIVERSE ONDERWERPE**BESIGHEIDSGELEENTHEDE**

- 4.1 Noem enige VIER stappe van 'n aksieplan/stappe om te volg wanneer 'n aksieplan opgestel word. (4)
- 4.2 Brei uit oor die betekenis van *memorandum van inkorporasie*. (4)
- 4.3 Lees die scenario hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

RONALD PAKHUISE (RP)

Ronald Pakhuise is besig om stoofasiliteite rondom Johannesburg te vestig. Hulle het befondsing van 'n ryk entrepreneur ontvang in ruil vir 'n aandeel in die besigheid. RP is ook bewus van die vele redes waarom besighede finansiering benodig.

- 4.3.1 Identifiseer die bron van befondsing wat RP in die scenario hierbo ontvang het. (2)
- 4.3.2 Verduidelik die redes hoekom besighede finansiering benodig. (6)
- 4.4 Beveel faktore aan wat die aanbieder moet oorweeg wanneer 'n aanbieding voorberei word. (4)

BESIGHEIDSROLLE

- 4.5 Beskryf kortliks die oorsake van konflik in die werkplek. (6)
- 4.6 Identifiseer die stadiums van spanontwikkeling wat Donald Konstruksie in ELKE stelling hieronder ervaar.
- 4.6.1 Die nuut aangestelde lede van die bemarkingspan was gemaklik met mekaar tydens hul eerste ontmoeting. (2)
- 4.6.2 Rowena, die spanleier van die skoonmaakspan, het verseker dat alle take afgehandel is voordat die span finaal geskei het. (2)
- 4.7 Bespreek enige TWEE teorieë van etiek wat van toepassing is op die werkplek. (6)
- 4.8 Beveel maniere aan waarop besighede krisisse in die werkplek kan hanteer. (4)

[40]**TOTAAL AFDELING B: 80**

AFDELING C:

Beantwoord ENIGE EEN vraag in hierdie afdeling.

LET WEL: Dui die VRAAGNOMMER van die vraag wat jy kies, duidelik aan. Die antwoord op die vraag moet op 'n NUWE bladsy begin, bv. VRAAG 5 op 'n NUWE bladsy OF VRAAG 6 op 'n NUWE bladsy.

VRAAG 5: BESIGHEIDSGELEENTHEDE (OMSKAKELING VAN 'N BESIGHEIDSPLAN IN 'N AKSIEPLAN)

Besighede wat die projekbeplanningstappe volg, sal die voltooiing van hul take verseker. 'n Besigheidsplan is noodsaaklik om te verseker dat die voorgestelde besigheidsdoelwitte bereik word. Beplanningsinstrumente verskaf riglyne oor hoe om 'n sakeplan in 'n aksieplan te omskep en besighede gebruik aksieplanne om hul aktiwiteite te organiseer.

Skryf 'n opstel oor die omskakeling van 'n besigheidsplan in 'n aksieplan waarby jy die volgende aspekte insluit:

- Beskryf kortliks die projekbeplanningstappe.
- Verduidelik die doel van 'n besigheidsplan.
- Bespreek die belangrikheid van tydlyne en Gantt-kaarte/Werksindelingstrukture (WIS)
- Gee besighede raad oor die belangrikheid van 'n aksieplan.

[40]

VRAAG 6: BESIGHEIDSROLLE (KREATIEWE DENKE EN PROBLEEMOPLOSSING)

Besighede gebruik roetinedenke en kreatiewe denke om hul probleme op te los. Kreatiewe denke hou baie voordele in en besighede kan ook die Delphi-tegniek en die kragveldontleding as probleemoplossingstegnieke toepas. Besighede moet 'n omgewing skep wat kreatiewe denke in die werkplek stimuleer.

Skryf 'n opstel oor kreatiewe denke en probleemoplossing waarby jy die volgende aspekte insluit:

- Beskryf kortliks die verskille tussen *roetinedenke* en *kreatiewe denke*.
- Verduidelik die voordele van kreatiewe denke in die werkplek.
- Bespreek hoe besighede die volgende probleemoplossingstegnieke kan toepas:
 - Delphi-tegniek
 - Kragveldontleding
- Beveel maniere aan waarop besighede 'n omgewing kan skep wat kreatiewe denke in die werkplek stimuleer.

[40]

TOTAAL AFDELING C: 40
GROOTTOTAAL: 150